

מסורת הש"ס

א) [ותפסתה פ"ג ה"ה מ"ק כב.], ב) [מ"ק שס פ"ט.], ג) [נבמ"ק ליתא], ד) [שם בתלמא], ה) [ג"ל דמילא], ו) מ"ק כא.; ז) [נפלה כו. מ"ק כב. דנה מתא.], ח) [מ"ק שס ושם נטמן.], ט) [נעיל כח.], י) [נב"ז ו. קנא: פ"ז לז.], יא) [כס"א: חלג.], יב) [כס"א: האחרונים, מפיות לאחר זמן משולל הכנה קלת ונפשרי שעל הרי"ף ליתא,] יג) [ג"ל עד רזח. רש"י,

לעזי רש"י

פישט"א. ייא (המקום המדויק ביותר מהמיתר בקשת, שצורת הקיבה מהותית). גלדי"א [גליי"ו].א. ליתא. טבחי"א [טבחיא"ה]. תחלולת. הנקיא"ש [הנקי"ש]. ירכיב.

מוסף רש"י

מונה עמהן. עס האכלס שנאותו מקום, הואיל דנמקום קרוב הוה ויטל לגל בתחלת האכלת, חשיבין ליה כמו דלחא דלוי מונה אלף ה' ימים עס שאר אכלס (חורק כא.). מונה לעצמו. שבעה שלימין (שס). אמר מאן דהוה. אחד מן התלמידים, מי שהא ולא טוע שמו (ביצה כו. וכעז"ז חורק כב.). מקיפין. מקרבין זו אל זו (ביצה דב.). אקפיהו. שוקרים זו אל זו ומטיין אס דומת (קדושין ו. נדה שא.). מקיפים בריאה. אס יש נה נקב וספיקה אס קודם שחטה או לאחר שחטה מקיפין כמו שאמרנו בבני מעיס (הפרדס ע"י קחח). מקיפים בקנה. שס נפקס רזח ואין ידוע אס קודם שחטה ידוע אס קודם שחטה, נביאין קנה וחותפין אותו, אס דועה לזו דלוי לאחר שחטה נפקס ואס לזו אחרתן קודם שחטה נפקס וטריפה (שס). וברב חוליא. וזו הנפש שכן חוליא לחוליא שמתבנת טבעת למטה, ואחרי חוליא עתמה וזו זר של קנה שנאה טבעת דהיינו הטבעת עתמה (שס).

שיטה מקובצת

א) אתא רב משרשיא בריה ממש בהו ואידמו: ב) ואגמרה לשמעתא מפומיה: ג) אי אמר הלכה כר"ש אי לא. ונ"ב ג"א כס"י אי אמר הלכה כר"ש (או ה) לא או כרבן שמעון: ד) מפני שבמקום דחוק הוא: ה) שקורין הנקאש מכאן ומכאן ומלמטה הן מחוברין: ו) פ"י רבינו חננאל מבהמה דקד:

א) נראה דל"ג או דלמר דלץ הלכס כרבן שמעון.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ולדידן אפילו מיסתם נמי לא סתים. בתמיה. לדידן בני צבל נמי

דלג אכלי ליה להכי מיהא מחזקינן ליה צחלב טהור להיות סותם.

שמע מינה הויא דפליגי ביה בני א"י ובני צבל קרי ליה רב נחמן בר חימאל והיינו דאיייתרא חלב צצמקוס

ומצחוץ קרי דלקשתא ומצפנים לעוגל קרי דאיייתרא חצלי וצדאיייתרא פליגי כדמפרש ואזיל: **דאקשא כולי עלמא לא פליגי**. דצין לצני צבל וצין לצני מערבא אסור דלפילו רבי עקיבא דלמר לעיל (דף מט:). תוצב קרום ונקלף אסור דהאי נמי לתוצב דמי שאינו מחובר אלל צצמצע הקשת שקורין פישט"א: **כי פליגי דאיייתרא**. בני צבל סברי לה כר' ישמעאל דלמר [שס] כל קרום ונקלף חלב טמא הוה והאי נמי קרום ונקלף הוה ובני מערבא כר' עקיבא דצעי תוצב קרום ונקלף והאי ללא תוצב הוה: **איכל דלמרי דאיייתרא כולי עלמא נלא פליגין דשרי**. דכר' עקיבא סברי להו: **כי פליגי דאקשא**. מאן דלמר סבר תוצב הוה ומאן דשרי סבר כיון דמחובר בנקלפת ללו תוצב הוה. ולהאי לישנא בתרא לל מתוקמא מילתיה דרב נחמן דכיון דצאקשאת דפליגי ביה למר רב נחמן דסתים [שס] כ"ש דאיייתרא דכולהו שרו ואס כן מאן לא סתים ורב נחמן אלישנא קמא והכי מסתברא כלישנא קמא כדלמרין צצמקוס שנהגו (פסחים דף נה.). כי אתא רבה דר בר חנה אכל דאיייתרא אתא רבה רב אבא בר אבא א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל כרשב"ג בטרפה א"ל הא אין הלכה אמר רב חסדא אמר רב הנהו רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה ג'ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה ויהלכה כרבי שמעון באבל ה'דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא ה'מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה ה'יממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה ה'חכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרויהו 'מקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא 'אפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרויהו 'מקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא 'אפילו מחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויריכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו כשלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן "אמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ג.

כי פליגי דאיייתרא. הויא דפסחים פרק מקום שנהגו (דף נה.). כי סליק רבה דר בר חנה אכל דאיייתרא מיתוקס כי האי לישנא:

דאיייתרא כולי עימא לא פליגי דשרי. ולהאי לישנא מפרש מילתא דרב נחמן צניחותא אינהו מיכל קא אכלי ליה

השתא לדידן דלא אכלינן אפי' סותם אינו ולא כפירוש הקונטרס דפירש דלהאי לישנא בתרא לל מתוקמא מילתיה דרב נחמן: **אפילו ביום שביעי בא ממקום קרוב מונה עמהם**. ללחורה היה נראה דיוס שציעי ללו דוקא אלל צלילה של שציעי דלכמי לל פסק אכלות מייניהו דלי ציוס השציעי הא מקלפת היום ככולו ואין שיץ לומר מונה עמהם ומיהו אפילו ציוס שציעי ממש איירי דצמועד קטן (דף כג.). מוקי לה כשעדיין המנחמים אללו דלכמי קאי צאלותיה עד שילכו להם: **בזריקה דרקה ומנבה לגסה**. פירש רבינו חננאל ו' מסתמא מצבמה דקה לצבמה דקה להקל דלי צאוה ואומא הוה ליה למימר קטנה וגדולה כדלמר רבי יהודה גבי כרס: ואחיו

בר אבא הכי אמר ה' (רבי חייא בר אבא אמר) רבי יוחנן הלכה כרשב"ג בטרפה והלכה כרבי שמעון באבל הלכה כרשב"ג בטרפה הא דאמרין כרבי שמעון באבל מאי היא ה' דתנן ה' כל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהו ממקום רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו ביום השביעי בא ממקום קרוב מונה עמהו אמר ה' מאן דהוה איזכי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג בטרפה א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה ג'ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה ויהלכה כרבי שמעון באבל ה'דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא ה'מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה ה'יממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה ה'חכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרויהו 'מקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא 'אפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרויהו 'מקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא 'אפילו מחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויריכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו כשלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן "אמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

אחד שלשה ימים הראשונים. של אכלות: בא ממקום קרוב. אס לל היה אחד בתוך שלשה ימים ומונה אכלותו מיום ראשון: אמר מאן דהוה. אחד מן התלמידים ולא היו זכורין אלו ססידרו הגמרא מי הוה: **אזכי ואיסק**. לארעא דישראל לאתריה דרבי אכל צריה דרבי חייא בר אכל ואגמרה משמיה טאי אמר הלכה כר' שמעון או לא: ואין הלכה כרבן שמעון [נ"ג]. הש"ס קא פסיק לה: **מקיפין צצני מעיים**. אס נמאלו נקובים ואין אנו יודעין אס קודם שחטה ואס לאחר שחטה נוקצין נקב אחר צלדו ורואין אס מראהין שוין כשרה דצידוע שלאחר שחטה היה: **ממשמש צהו**. ממשמש צהן צנקצים האחרים ונהפכו למראה אחד: ואידמו. ואכשרה: **מנא לך הא**. שידעת לעשות חכמה זו: **א"ל מעצמי הבינותי דלמינא כמה ידי ממשמשות צנקצין קמאי מקמי דליתי קמיה דמר: כר' יוחנן**. צכל מילי. לישנא אחרינא רבי יוחנן חכים צטרפות דלמרין לקמן שדר ליה שמואל תריסר גמלי ספיקי דטריפתא צפרק גיד הנשה (לקמן דף נה.): **מקיפין צריאה**. היכל דליכא למיתלי צטבחה: **ערוגה**. דופן הריאה ימיני או שמאלי: **מדקה לדקה**. אפילו צבמה אחרת דוגמתה. לישנא אחרינא מנסה לגסה מלאומה לאומה ומדקה לדקה מלאנא לאנא חזת נראה ל' שאין מקילין כל כך: **מקיפין צקנה**. אס נמוצאת פסוקה (ל לאחר זמן או קדורה כאישר: **צאוה חוליא**. לעינן קדורה כאישר נקט לה. חוליא שלש טבעות דטבעת אחת אין עוגל כאישר וקודרין עוד אחרת צאותה חוליא עתמה ומקיפין: **צר חוליא**. הוה קלישות הקנה מן הצדדין ומתחתיה שרצועות הצצר מחצרת ראשי הטבעות ואף התנוץ הולך ודק מעוציו מאלמנעיותו ולצדדין לכאן ולכאן על פני כל הקנה: **מחוליא לצר חוליא**. ממקום עוציה של זו למקום קלישותה של זו: **חלחולג**. היא כרכשא טבחי"א: **מעמידוס**. סותמות אותה שהרי דאוקה צהן: **מקוס היצק**. שהיא דצוקה צירכים: **צרוצו**. אפילו נקדר וניתל דופנה עליין או תחתון ט' צרוצו כשרה שאין דרך הריעי היוצא דרך הנקב לחזור לאחוריו וליפול לתוך חלל הגוף מפני ו'שמקוס דחוק הוה הצדעה מלמעלה ועצמות האליה שקורין הנקא"ש יסומכאן ולמטה הן מחוברין צצמקוס:

מעיים שניקבו ומספקא לן אי מקודם שחיתה או לאחר שחיתה נוקצין בצידו ורואין אי דמנו הנקבין דראי לאחר שחיתה אי לאו דמנו דראי קודם שחיתה. מקיפין בריאה כלומר הריאה שניקבה ומספקא לן אי קודם שחיתה אי לאחר שחיתה נוקצין בצידה ורואין אם דומין באותה ערוגה אם באומא נוקבין באומא ואם באונא נוקבין באונא. ומדקה לדקה כלומר אם נקב באונא ינקב באונא אחרת אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא: אבל לא מחוליא לבר חוליא אם ינקב בטבעת גדולה. אין נוקבין בטבעת קטנה: חלחולת שניקבה. כרכשאת מקום הדבק בין ירכים שלא במקום הדבק במשהו שאין שום דבר לסתום אבל מקום הדבק ירכים סותמין אותו:

עין משפט ור מוצה

קבו א ב מ"י פ"ו מהל' מאללת אסותה הל' ו וע"ש צ"רימ סמג עשין סג טושי"ע יו"ד ס"י סד ספיף יד וסותמן מח ספיף א:

קבב ג מ"י פ"ו מהל' שחטה הלי"ד סמג שס טושי"ע יו"ד סימן מו ספיף א:

קבב ד מ"י פ"ו מהל' צבל הלי"ד סמג עשין כ טושי"ע יו"ד ס"י שנה ספיף ח:

קל ה ו מ"י פ"ו מהל' שחטה הלי"ד טושי"ע יו"ד ס"י נ ספיף א:

קלא ז ח מ"י פ"ו מהל' סמג עשין סג טושי"ע יו"ד סמג עשין כ טושי"ע יו"ד ס"י נ ספיף ה:

קלב ט י מ"י פ"ג מהל' שחטה הלכה כה טושי"ע יו"ד ס"י נ ספיף א:

קלג כ מ"י פ"ו מהל' שחטה הלכו"ו סמג עשין סג טושי"ע יו"ד ס"י מו ספיף ה:

רבינו גרשום

גילוי אסור ברבש משום גילוי: ולא ידענא הי מייניהו כלומר ולא ידענא הי סתים הי לא סתים אי חימצא אין בר חימצא: אינהו מיכל אכלי. כלומר בארץ ישראל: דאקשאת כולי עלמא לא פליגי דאסרי. כלומר חלב ששל גבי הקיבה יש בו ששעור בקשת ויש עליו חלב ששעו כיתר כחיצים פשוט: כי פליגי דאדתי' כלומר דבבל ודארץ ישראל וזהו חימצא דבבל לא סתים כדכר הונא בר חנינא ורב הונא בריה דרב נחמן דאמרי חימצא לא סתים: (יפה כח הבן מכח האב לעינן שבועה שמי שחייב לחבורי מנה ושטר בירו של מלוה אין צריך שבועה וכלא שבועה פורע חובו ואם מת לזה אין יכול לפרוע חובו: יפה כח הבן חובו מן היתום אלא בשבועה שהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה): כי פליגי דאקשאת כמו קשת. טעם אחר כמו גידל בלשון לעז וזהו חימצא: מקצצין. כלומר נוטל מעליו קצת וקולפו והשאר מותר: קא מהסית. כלומר לא היה עושה ברצון: גום שרי כלומר חתוך כולו ושרי. שירקא דעמינא דנפיק בידותא לחה כמו ריר שרובצה כך בבני מעיים שגורדין בסכין. ואמרי לה חבריה דר' זירא מדר' זירא ומנו ר' אבא דא"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא כר' כלומר תרי ר' אבא הם ר' אבא סתם אמר משמיה דר' אבא בריה דר' חייא [בר אבא]: שלשה ימים הראשונים כלומר דג' ימים הראשונים זו עיקר של אבלות והיכא דבא ממקום קרוב מונה עמהן דכיון דהיה במקום קרוב היה גם הוא בצער: כי סליק אשכחיה. כלומר אמרן לעיל גמירי חבריה דר' אבא מר' אבא ומנו ר' זירא דהלכה כר' שמעון בטרפות ובאבל כי סליק ר' זירא אשכחיה: מקיפין בבני מעיין. כלומר בני מעיים שניקבו ומספקא לן אי מקודם שחיתה או לאחר שחיתה נוקצין בצידו ורואין אי דמנו הנקבין דראי לאחר שחיתה אי לאו דמנו דראי קודם שחיתה. מקיפין בריאה כלומר הריאה שניקבה ומספקא לן אי קודם שחיתה אי לאחר שחיתה נוקצין בצידה ורואין אם דומין באותה ערוגה אם באומא נוקבין באומא ואם באונא נוקבין באונא. ומדקה לדקה כלומר אם נקב באונא ינקב באונא אחרת אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא: אבל לא מחוליא לבר חוליא אם ינקב בטבעת גדולה. אין נוקבין בטבעת קטנה: חלחולת שניקבה. כרכשאת מקום הדבק בין ירכים שלא במקום הדבק במשהו שאין שום דבר לסתום אבל מקום הדבק ירכים סותמין אותו:

^[1] זה שייך לגף שלפני זה